

Hun forsker om nonner i Norden: Stærkt at se en tro som kan overvinde alt

Det overraskede mig, hvor meget viljestyrke det kræver at gå i kloster. Alle de nonner, jeg har talt med, har mødt forhindringer undervejs. Det kræver stor styrke at gøre noget så radikalt og modkulturelt som at blive nonne, - siger Tiril Flatebo (23) - og fortsætter:

Den katolske kirke er en vigtig bærer af kultur, værdier, tradition og historie. Norge virker som et sekulært land, men vi har så mange spor af katolicismen, som folk ikke er klar over. Man går glip af en masse historie og samfundsforståelse, hvis man ikke sætter sig ind i katolicismen. Den har præget og formet vores samfund i så lang tid."

Der er skrevet meget lidt i religionsvidenskaben om, hvordan kvinder oplever at være katolikker. Det indtryk, man får af den smule, der er skrevet, er, at katolske kvinder generelt er undertrykte. Men samtidig ved jeg, at der findes kloge, dygtige og stærke kvinder, som er katolikker. Som jeg kender min katolske veninde, ville hun forlade kirken, hvis hun ikke følte sig godt tilpas der. Så der må være noget her, som religionsvidenskaben ikke har indset.

En af hovedmotivationerne for min afhandling er derfor at finde et sprog, der beskriver katolske kvinders religiøsitet. For hvis det sprog ikke findes, forbliver den del af virkeligheden ukendt for den sekulære verden. Det vil jeg gerne gøre noget ved!

Forsker *Tiril Flatebø* studerer religionsvidenskab ved Universitetet i Oslo og er i gang med at skrive en masterafhandling om nonner i Norden.

TEKST: CAROLINE BELAÉYNDÉ BRYNSRUD

FOTO: TOR G. STENERSEN

OVERSÆTTELSE OG IMPLEMENTERING: KUNO ARNKILDE

GENGIVET MED TILLADELSE AF DET NORSKE KATOLSKE MAGASIN ST. OLAV

OVERRASKET

- Jeg forsker i kvindeligt klosterliv i Norden efter Det andet Vatikankoncil. Inden for religionsvidenskaben er der skrevet meget lidt om kvinders religiøse praksis. Når man læser om katolicismen i sekulære lærebøger, får man indtryk af, at det meste i Kirken besluttet af mænd og udføres af mænd. Så kan man undre sig over, hvorfor der overhovedet er kvinder, der frivilligt vil være katolikker?" spørger Tiril Flatebø.

Selv om Tiril tidligt i sit studie havde specialiseret sig i katolsk kristendom og studeret det i flere år, vidste hun næsten intet om ordener og klosterliv.

- I mange af bøgerne om religionsvidenskab nævnes det i en sætning, at der findes religiøst liv, men det stopper der. Og jeg vidste ikke, at der er klostre i Norge. Da jeg begyndte at researche, blev jeg overrasket over, hvor mange klostre der var her," siger hun.

BLEV FASCINERET

Tiril Flatebø beskriver sig selv som ikke-religiøs, men hun har været fascineret af den katolske tro og lære i mange år. Hendes første kontakt med den katolske tro var gennem en klassekammerat i folkeskolen i Tønsberg.

- At se, hvordan min venindes familie levede ud af troen, og hvad den betød for dem, vakte min interesse.

Senere gik Tiril i gymnasiet på United World Colleges. Det er en gruppe af internationale skoler, der ligger over hele verden. Når man søger ind, ved man ikke, hvilket land man ender i.

- Jeg blev optaget på skolen i Italien. Ved at bo i et katolsk land fik jeg set mere af folks trospraksis i hverdagen, og jeg var meget fascineret.

LOURDES VED ET TILFÆLDE

Tiril valgte derefter at studere religionsvidenskab på Universitetet i Oslo, hvor hun skrev sin bacheloropgave om Maria-åbenbaringerne i Lourdes i Frankrig.

- Jeg stødte på Lourdes næsten ved et tilfælde. Det år, jeg skulle skrive min bacheloropgave, havde universitetet besluttet, at alle på min uddannelse skulle skrive om pilgrimspraksis. Jeg fandt ud af, at Lourdes er et af de største katolske pilgrimssteder i verden, og jeg blev betaget af historien om den 14-årige Bernadette, den unge pige, som Maria viste sig for," forklarer Tiril.

Hendes nysgerrighed over for kvinders plads i kirken og deres trospraksis voksede under hendes arbejde med bacheloropgaven om Lourdes. Hun fandt det også paradoksalt, at nordiske kvinder, som skulle være de frieste og mest lige i verden, vælger at være katolikker og i nogle tilfælde endda blive nonner.

AT FINDE ET SPROG

- Der er skrevet meget lidt i religionsvidenskaben om, hvordan kvinder oplever at være katolikker. Det indtryk, man får af den smule, der er skrevet, er, at katolske kvinder generelt er undertrykte. Men samtidig ved jeg, at der findes kloge, dygtige og stærke kvinder, som er katolikker. Som jeg kender min katolske veninde, ville hun forlade kirken, hvis hun ikke følte sig godt tilpas der. Så der må være noget her, som religionsvidenskaben ikke har indset.

En af hovedmotivationerne for min afhandling er derfor at finde et sprog, der beskriver katolske kvinders religiøsitet. For hvis det sprog ikke findes, forbliver den del af virkeligheden ukendt for den sekulære verden. Det vil jeg gerne gøre noget ved!

BESØGTE KLOSTRE

Tiril har rejst rundt i Norden og besøgt forskellige ordeners klostre, fx dominikanernes, benediktinernes og karmelitternes.

- *Hvad har du lært om nordiske kvinder i klostre?*

- En af de ting, der overraskede mig mest, er, hvor meget viljestyrke det kræver at gå i kloster. Alle de nonner, jeg har talt med, har mødt forhindringer undervejs. Nogle eksempler er manglende støtte

fra nære relationer eller modstand fra familien, eller praktiske udfordringer som at betale af på studielån. Man skal være gældfri for at komme ind i et kloster. Som ikke-troende synes Tiril, at det er stærkt at se en tro, der kan overvinde alt.

- Jeg troede, at processen var meget enklere. Ingen, jeg har talt med, siger, at de bare har fået et kald og så er gået i kloster i fred og ro. "Det skal være noget, man virkelig vil," siger de, "især når man kommer fra et så sekulariseret samfund, som vi har her i Norden. Det kræver stor styrke at gøre noget så radikalt og modkulturelt.

MENINGSFULDT LIV

En anden ting, Tiril fremhæver, er, hvor meningsfuldt klosterlivet opleves. Når hun taler med nonner, har hun stor respekt for, hvad de siger om, hvorfor de har valgt klosterlivet, selv om hun ikke deler deres synspunkter.

- Hver gang de ser mig i øjnene og siger, at de vil bede for mig, bliver jeg glad for at høre det, selv om jeg som ateist ikke helt forstår det. Det går dybere, end når nogen giver dig komplimenter. Når jeg hører, at nogen dedikerer hele deres liv til bøn, fordi de tror, at det kan hjælpe verden, tænker jeg ikke: Sikke et spild, hvorfor bliver du ikke sygeplejerske i stedet? Jeg tænker, at deres liv faktisk er meningsfuldt.

Tiril siger, at det er klart, at et sådant valg og et sådant liv er umuligt uden tro på Gud. - At stole på Gud er afgørende for valget om at gå i kloster. Man opgiver alle sine ejendele, sin familie, sin indkomst og sine egne planer. Jeg ser, at der ligger en enorm tillid til Gud bag sådan et valg. Man er nødt til at stole på, at han vil give en alt, hvad man har brug for i livet, og at han vil gøre en lykkelig.

- *Tror du, at kvinder i klostre er lykkelige?*

- Ja, jeg tror virkelig, at kvinder i klostre er lykkelige, ellers ville de ikke have holdt et helt liv der. De ville have fundet noget andet. Nonner i de nordiske lande er ofte højtuddannede og talentfulde. De kunne klare sig rigtig godt i samfundet, hvis de forlod klosteret.

FIK MERE VIDEN

Når Tiril begejstret fortæller andre om sin forskning, bliver hun nogle gange spurgt, om hun selv har planer om at blive nonne.

- Så må jeg grine og sige, at jeg nok ikke ville være kommet længere end til den første samtale med søstrene, fordi de ville have fundet ud af, at jeg ikke tror på Gud. Men selv om jeg ikke selv ville have valgt det, tror jeg på, at klosterlivet er et godt liv. Folk omkring mig spekulerer på, om jeg er blevet hjernevasket, når jeg siger den slags ting. Men det er jeg ikke, jeg har bare forstået mere, fordi jeg har mere viden om det nu.

På samme måde ville Tiril ikke være blevet katolik, fordi hun er dybt uenig med kirken på flere punkter. Samtidig har hun ingen problemer med at forstå, hvorfor andre vælger at være katolikker.

- *Har dit syn på Kirken ændret sig i løbet af den tid, du har studeret katolsk tro og lære?*

- Ja, absolut! Katolicismen er mere dynamisk, end man måske tror. Gennem bøger og film kan man få det indtryk, at katolicismen bare er en lang liste af regler og traditioner, og at Kirken er stiv og

utilgængelig. Men virkeligheden er en anden. Meget af folks trospraksis sker uden for kirken. Nogle eksempler er bønnefællesskaber, events, at takke Gud, når man vågner, at gøre kors for sig selv, før man spiser, at have ikoner på væggen derhjemme. Messen er selvfølgelig centrum i den troendes liv, men jeg ser, at tro ikke kun er noget, folk gør i kirken, det er noget, der bærer dem gennem hverdagen.

Kvinden har altid haft en stor og vigtig plads i Kirkens liv.

Søster Anne-Lise Strøm
Priorinde ved Lunden kloster i Oslo

FORENES I TROEN PÅ GUD

Tiril har også opdaget, at der er mere plads og rum til forskellige meninger, end hun havde forventet.

- Jeg ser, at folk ikke føler, at de skal forlade kirken, hvis de er uenige i noget eller med hinanden; troen på Gud forener dem, og at de er en del af noget, der har sine rødder i Jesus og apostlene.

Hun er også blevet overrasket over, hvor mange "redskaber" katolikker har til at nærme sig Gud - ud over messen og sakramenterne er der Maria, rosenkransen, bedelys, helgener, tilbedelse af det eukaristiske bord, forskellige fællesskaber. Man har meget at vælge imellem. Der er mange veje til Gud. Det er lettere at forstå det overnaturlige, når man har så mange konkrete, fysiske udtryk for det. Det giver også en bredere forståelse af det overnaturlige.

VÆRDIFULD - OGSÅ FOR ATEISTER

Gennem studier og erfaring har Tiril indset, at kirken er værdifuld, også for ateister.

- Selv om jeg ikke tror på Gud, kan jeg finde mening i kirken. Når jeg har været til begravelser i kirken, står jeg ikke der og tænker: Jeg tror ikke på det her.

Den katolske kirke er en vigtig bærer af kultur, værdier, tradition og historie.

Norge virker som et sekulært land, men vi har så mange spor af katolicismen, som folk ikke er klar over. Man går glip af en masse historie og samfundsforståelse, hvis man ikke sætter sig ind i katolicismen. Den har præget og formet vores samfund i så lang tid," siger Tiril Flatebø.

"Tiril har påtaget sig en krævende opgave, som nok vil give anledning til mange kommentarer fra det katolske miljø. Men hun har valgt klostre, som har en gammel tradition og solid indsigt i

Kirkens lære. Kvinder har altid haft en vigtig plads i Kirkens liv, helt fra oldkirkens tid. Så vi følger spændt med og ønsker Tiril held og lykke! - Sr. Anne-Lise

"Selv om jeg ikke selv ville have valgt det, anerkender jeg, at klosterlivet er et godt liv. Folk omkring mig spekulerer på, om jeg er blevet hjernevasket, når jeg siger sådanne ting. Men det er jeg ikke, jeg har bare forstået mere, fordi jeg har mere viden om det nu."

Tiril Fiatebø har rejst rundt og besøgt klostre i Norden. Her fotograferet på Lunden Kloster sammen med (fra venstre): Sr. Christine, sr. Elisabeth og sr. Anne-Lise.[/caption]

Kvindelige ordener og kongregationer i Norge

Bírgittasøstersene (OSSS)

Cistercienserinnene (OCSO)

Dominikanerinnene (OP)

Karmelittnonnene (OCD)

Klarissene (OSC)

Mor Teresa~søstersene (MC)

Den Hellige Treenigheds Missionærerinder (MSHT)

St. Elisabethsøstrene (CSSE)

Søstrene af Sankt Frans Xavier (SFX)

Søstrene af Sankt Joseph af Chambéry (CSJ)

Søstrene af Det Hellige Kors (Quy Nhon-kongregationen og Nha Trang-kongregationen)